

Imkeren in Australië

Tekst Abe Maaijen, foto's Marjolein van den Heuvel

Een vroegere dorpsgenoot van mij, Marjolein van den Heuvel, is vele jaren terug naar Australië geëmigreerd. Daar woont ze op 30 km van Brisbane, samen met haar man en kinderen, in Samford Valley in Queensland. Ze imkert hier nu ruim tien jaar met vijftien volken.

Marjolein gebruikt kasten van het type Langstroth. De bijen noemt ze zelf Italiaanse Bijen. Het mooie aan haar regio is dat er twaalf maanden per jaar bloeiende bomen en planten voorkomen. Het gebied is niet te nat, maar ook niet te droog. Het wordt droog regenwoud genoemd. Er zijn veel bloeiende bomen en planten, waaronder *Eucalyptus* en wilde basilicum. Een paar voorbeelden van boomsoorten die in deze omgeving voorkomen zijn de tea tree (*Melaleuca*), met mooie witte pluimbloemen, *Acacia*, *Alectryon* en *Melicope*, die vaak de basis vormen van de vegetatie. Verder zijn er struiken, wijnranken, varens en andere kruiden, zoals *Alchornea ilicifolia* (groenblijvende bloemwilg), een hulstachtige struik, die een rol spelen in de ondergroei.

Twintig graden in de winter

In de wintertijd, juni juli en augustus, is de temperatuur vaak 20 °C. Dat houdt natuurlijk in dat de bijen het hele jaar vliegen. Gedurende de zomerperiode is de honingopbrengst veel groter dan de winterperiode. Maar van inwinteren en wintervoer heeft ze hier nooit gehoord. Per kast oogst ze ongeveer 60-100 kg honing. Dat zijn hoeveelheden waar we in Nederland van dromen. Augustus en september zijn de zwermmaanden. In januari oogst ze de meeste honing, het is dan voor Marjolein twee weken slingeren geblazen. Uiteraard afhankelijk van het weer, dat hier niet zo constant is. Zo bloeit de eucalyptus normaal van oktober tot december, maar soms ook in ander maanden.

Ze verkoopt de honing op de lokale jaarmarkt in het dorp. De opbrengst komt overeen met € 7,50 per kilo. Naast haar normale baan geeft ze imkerlessen op de scholen in de regio. Een basiscursus imkeren zoals wij die in Nederland die kennen is er in deze regio niet. Hier is het normaal dat je het vak leert van een ervaren imker; je bijenmentor. Zo heeft Marjolein het ook geleerd.

Een trend in Australië is een kastje bijen houden voor de honing. Zonder kennis van zaken schaffen ze dan een Flow Hive aan. Deze kast heeft een broedkamer met 'normale' raat en een honingkamer met kunststof raten die je met een mechaniek leeg kunt laten lopen in een pot. Lekker handig, zo af en toe een pot honing tappen. Helaas voor de bijenhouder en de bijen mislukt dat vaak. Marjolein krijgt vaak de vraag om dat mislukte project op te komen halen.

Plaaggeesten

In Australië zijn er heel wat dieren die bijen eten. Zoals de Australische wateragame, een soort hagedis, die insecten eet. Wanneer ze imkerles geeft en de kinderen laten bijen op de grond komen, dan zijn deze agamen er als de kippen bij om

Marjolein bij haar bijen

zich daaraan tegoed te doen. Ook de reuzenpad lust ze graag. Deze exoot is naar Australië gehaald om insecten uit de suikerrietplantages te eten. Insecten die hoger dan 50 cm zitten krijgen deze padden niet te pakken. Het resultaat van de introductie van deze pad is helaas geen vermindering van insecten, maar een paddenplaag erbij. Om de bijenkasten tegen deze dieren te beschermen moeten ze dus hoger staan dan 50 cm boven de grond.

Een andere plaaggeest is de kleine bijenkastkever. Deze komt veel voor in de regio. Door deze bijenkastkever komt er een schimmel in de kast waardoor de honing fermenteert, die wordt dan dun en druipt uit de raten. Om deze kevers te bestrijden, hangt Marjolein in elke kast een val. Eigenlijk niet meer dan een lang smal bakje met olijf- of slaolie erin tussen de raat, daar vallen de kevers in en verdrinken.

Andere ziekten zijn dezelfde als in ons land: nosema, kalkbroed, AVB. Wel merkt ze op dat het een sterk volk vrijwel

De bijenkasten in het veld. Op de achtergrond een jacaranda of palissanderboom, waar bijen graag op vliegen

nooit een probleem geeft. Komt ons ook bekend voor. Tot voor kort hadden de imkers in Australië geen last van Varroa, maar helaas is de mijt in 2022 in de haven van Newcastle ten noorden van Sydney het land binnengekomen. De verspreiding gaat in een behoorlijk tempo door het land. Op het moment is hij nog 70 km van Samford Valley verwijderd. Vanuit de overheid wordt er wel wat aan voorlichting gedaan, maar de imkers worden erg bang gemaakt dat als ze niets doen, alle bijen zullen sterven. Zó bang, dat er al veel hobby-imkers de pijp aan Maarten geven, hun kasten proberen te verkopen of weggeven. Voor de bestrijding worden chemische middelen gebruikt. Veel imkers in Australië, waaronder Marjolein, willen die kant niet op. Vandaar dat ze mij opzocht toen ze op bezoek was in ons dorp. Hoe bestrijden Nederlandse imkers de varroamijt? Nu is dat voor mij ook lastig om haar uit te leggen hoe je dat in haar leefomgeving het beste kan doen, aangezien er geen broedvrije periode is. Ik heb de brochure van de WUR meegegeven met het ons bekende driegangenmenu, maar haar wel verteld dat ze dit moet toepassen met de lokale kennis. Het is van belang om de juiste momenten te bepalen voor de behandelingen. Mocht er iemand zijn die dit weet te vertellen, dan zou ze daar zeer mee geholpen zijn. Stuur uw reactie dan graag door naar de redactie (redactie@bijenhouders.nl). Gelukkig heeft Marjolein nog wat tijd voordat de Varroa haar kasten zal bereiken. Wel is ze ervan overtuigd dat de Varroa ook in haar land niet meer is tegen te houden. Ze hoopt, voordat ze er mee te maken krijgt, voldoende kennis te hebben om haar volken te beschermen.

Geen broedvrije periode

Oud-redacteur van *Bijenhouden* Wietse Bruinsma heeft veel ervaring met het imkeren in de tropen. Ik heb hem om advies gevraagd. Hij is daar erg duidelijk over: behandelen met oxaal- en mierenzuur is in warme gebieden erg moeilijk. Je hebt geen broedvrije periode, waardoor oxaalzuur niet effectief is en de hoge temperaturen werken ook niet mee. Het mierenzuur verdampt hier veel sneller dan in ons klimaat en is daardoor mogelijk schadelijk voor de volken. De imker moet hiervoor dan een broedvrije periode forceren. Bijvoorbeeld door de koningin een periode te isoleren, in een koudere periode van het jaar wanneer er weinig dracht is.

Wietse geeft aan dat niet behandelen op termijn goed werkt. In het begin moet je wel accepteren dat er meer sterfte optreedt. De overblijvende volken zijn echter beter bestand tegen Varroa. Als voorbeeld geeft hij de imkerijen op Cuba en Zuid-Afrika aan. In Cuba was er geen geld voor bestrijding en in Zuid-Afrika was het een bewuste keuze van de autoriteiten. Door natuurlijke selectie heeft men daar nu weer een gezonde bijenstand die goed met Varroa overweg kan.

Wietse waarschuwt dat de chemische bestrijding in Australië de natuurlijke selectie behoorlijk kan tegenwerken. ●